

גו א ב ג מ"י פ"ז מהל'
מעשר הלכה ז'
גז ד מ"י פ"ג מהל'
תמונת הלכה ט'
וע"ש וב"מ:
גז ה מ"י ט"ז הל' יב'

תוספתא ר"ד

העשיר העני אין מפרשין
עליו וזכה הלה במה
שבדיו: מ"ט דמיתה
עבוד רבנן תקנתא ומ"ט
דלעשירות לא עבוד
תקנתא: מיתה שכיחא
עשירות לא שכיחא
אמר רב פפא היינו
דאמרי אינשי מית חברך
אשר איתער לא אשר:

איכא בנייהו עניי כותיים. אומר ר"י ללא תקינו אלא בחזקת עניי העיר ולא כמו שפירש הקונטרס לתנא קמא גרי אריות הם ולא יפריש בשבילם אלא בשביל עניי ישראל מפרש בכל מקום שהם דל"כ לא נפקא מינה מידי מאי בנייהו: **תניא** רבי אומר יורשין שירשו. מפרש עליהם אבל לא ירשו לא מפרש עליהן ואסיפא קאי ואם הלוה צפני צ"ד אין לר"ך לטול רשות מן היורשים אבל ארישא דקמני מת לר"ך לטול רשות מן היורשים לא מלי קאי דכ"ש אם לא ירשו שר"ך לטול רשות יותר שאין עליהן מוטל לפרוע חוב צדיק:

ובמעשה דקמינא דאביי. ואע"ג דאמר התם צמי שהיה נשוי (כתובות דף ט"א): דלוי אמרו ליה הני חמשין דמי קטינא סלקוי סלקויה הכא תקנתא דרבנן היא:

הילך דמיו חוששין שמא עשאו בו. פירש בקונט' לאחר שקיבל המעות עשאו תרומת מעשר וקשה לר"י דלאחר שמכרו א"ך יכול לעשותו הא לא מיתסר משיכה שהרי ברשות ישראל קאי אלא י"ל דשמה עשאו קודם קבלת הדמים קאמר ופר"ך אטו ברשעי עסקינן דשקלי דמי ומשוו ליה תרומת מעשר פירושו ומשוו ליה כבר תרומת מעשר מעיקרא:

מעשר אביד בידו הי"ך דמיו. מימה אמאי נקט השתא הילך דמיו ועוד אמאי חוששין כלל שעשאו אצו תרומת מעשר והא ארבעה חוקי על חבר שאינו מוציא דבר שאינו מתוקן מתחת ידו כדאמר"י (פסחים דף טו.) בחבר שמת והניח מגורה מלאה פירות וי"ל דחוק דקסבר דמסתמא אצו אמר לו אם הוא מתוקן או אינו מתוקן ואם לא נטל דמיו רמי אנפשיה לרוך עלמנו ומדכר שאמר לו אצו ואם לא מוכר חשבינן ליה בחזקת מתוקן אבל כשנטול דמיו לרוך אחריס לא רמי אנפשיה ומדכר: **ובי** נחשדו חברים אחרים שא"ן בן הבוקף. מימה דתנן במסכת ביכורים (פ"ג מ"ה) תרומת מעשר שזה לביכורים צפני דרכים ניטלת מן הטור על הטמא ושלא מן המוקף ואמר נמי צירושלמי בפ' ד' דתרומות דכל התורה כולה למידה ומלמדה חוץ מתרומת מעשר שמלמדה ואינה למידה דתרומת מעשר כמיז (במדבר י"ח) ממנו מן המוקף ומוקמי' ליה בתרומה גדולה ולא בתרומת מעשר וצ"ל והב

עניי כותיים. שאם אין עניי ישראל צעיר ויש עניי כותיים מפרשם לזורסם ויעבדם לעלמנו שא"ף הם זוכים בהן דכותיים גרי אמת הם. ולתנא קמא גרי אריות הם ולא יפריש בשבילם אלא בשביל עניי ישראל פריש בכל מקום שהם: **וכה הנה כמה צביו.** הלוה הזה אינו חייב לפרוש משלו שהרי הלוהו ע"מ שלא לפרע הימנו: **דעבוד תקנתא.** דקאמר מפרש עליו בחזקת עניי ישראל ובהעשיר קמני אין מפרשין עליו: **לא שכיחא.** הל"ך לא חשו לה: **אשר.** האמן והחוק הדבר לשון שריר וקיים (ט): **לא פאטר.** לא תאמן: **שירשו קרקע.** שעליהם מוטל המלוה לפרוע חובת צדיק: **מלא** חמט. כלומר הניח קרקע מועט אין זה מפרש בחזקת יורשין אלא כשיעור דמי הקרקע: **מלא קרדוס.** כלומר קרקע הרבה: **אפי' הניח מלא חמט** גובה מלא קרדוס. כלומר כל חובו לפי שהוא יכול לטרוף ולחזור ולטרוף כל שעה שיפדוהו ממנו: **כי הוא מעשה דקטינא דאצו.** צמי שהיה נשוי בכמות (דף ט"א): **דההוא** דהוה מסקי ציה מאה זוזי ושביז ושציק קטינא שי חמשים אחא צבל חוז טרפוה" אהו יתמי יהיזי ליה חמשין וסלקויה הדך אחא טרפה כו': **ישראל שאמר לנו.** כולה מפרש ואזיל לה: **מעשר יש לך צדי.** שהפסדתי מתצוואתי ללרוך: **והילך דמיו.** ומוכרה לי ונטל זה את דמיו: **אין חושש.** ישראל זה שמא לאחר שמכרו לו עשאו לו זה תרומת מעשר על מעשר אחר שהיה לו צביו דכיון דלא ידע כמה יש לו צדו לא עבד ליה תרומת מעשר. אבל אמר כור מעשר יש לך צדי ונתן לו הדמים אסור ישראל זה לאכול הימנו ואפי' הפריש תרומת מעשר לכהן לפי חשבונו חיישין שמא לאחר שקיבל הדמים עשאו לכו"ן תרומת מעשר על תשעה כורין שיש לו צביו מעשר הטוב לתרומת מעשר דכיון דלא משך יכול לחזור הלוי ואע"פ שהוא ברשותו של ישראל לא קנו לו מעותיו דאימת קנייה האי לוי דלקנייה ישראל צקבלת מעות הל"ך כי חזר צו ועשאהו תרומת מעשר חל עליו הסם: **מעשר לאביד צדי.** צמי אביד הודעמי שהיה לו מעשר צדי: **מוקף.** סמוך כמו אין מקיפין שתי צביות (ב"ב דף ט"ג). אסור לחבר לומר תצוהה שיש לי במקום פלוני תהא תרומה על זו שמא אותה שעה אינה צעין ואם עשה עשוי: **כך אמר לי אבא** לפני מומו מעשר לך צדי: **חושש.** הלוי הזה: **לפרומ מעשר.** הראיה לינטל הימנו. ואע"פ שחוקה על חבר שאינו נפטר מן העולם עד שיתקן כל פירות טבליס צביו הכא איכא למיחש דכיון שלא הוצי' צלואתו סכוס מדה שמא לא היה יודע כמה יש: **אין חוששין.** שמוחזקת ישראל זה שחיקנו קודם שמת ואע"פ שאין מוטל עליו: **לפרוס תרומת מעשר.** הלא אין המעשר שלו אלא של לוי והוא ליה תורס שלא מדעת צמתי

איכא בנייהו עניי כותיים אהעשיר העני אין מפרש עליו וזכה הלה במה שבדיו ורבנן מאי שנא למיתה דעבוד תקנתא ומאי שנא לעשירות דלא עבוד תקנתא: **מיתה שכיחא** עשירות לא שכיחא אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי חברך מית אשר איתעשר לא תאשר: **מת צריך ליטול רשות וכו'.** **תניא** רבי אומר ירשין שירשו ומי איכא יורשין דלא ירתי אלא אמר ר' יוחנן ישירשו קרקע ולא שירשו כספים א"ר יוחנן הניח מלא מחט גובה מלא מחט מלא קרדוס גובה מלא קרדוס ור' יוחנן אמר אפילו הניח מלא מחט גובה מלא קרדוס וכמעשה דקמינא דאביי: **ת"ר** ישראל שאמר ללוי מעשר יש לך בידו אין חוששין להרומת מעשר שבו כור מעשר יש לך בידו חוששין לתרומת מעשר שבו מאי קאמר אמר אביי ה"ק ישראל שאמר ללוי מעשר יש לך בידו והילך דמיו אין חוששין שמא עשאו תרומת מעשר על מקום אחר כור מעשר יש לך בידו והילך דמיו חוששין שמא עשאו תרומת מעשר על מקום אחר א"אמו ברשעי עסקינן דשקלי דמי ומשוו ליה תרומת מעשר אלא אמר רב משרשיא בריה דרב אידי הכי קאמר ישראל שאמר לכו לוי מעשר לאביד בידו הילך דמיו אין חוששין שמא עשאו אביו תרומת מעשר על מקום אחר כור מעשר לאביד בידו והילך דמיו חוששין שמא עשאו אביו תרומת מעשר על מקום אחר וכו' נחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף אלא אמר רב אשי יה"ק בן ישראל שאמר ללוי כך אמר לי אבא מעשר לך בידו או מעשר לאביד בידו חוששין לתרומת מעשר שבו כיון דלא קי"ן לא הוה מתקן ליה בעל הבית כור מעשר לך בידו או כור מעשר לאביד בידו אין חוששין לתרומת מעשר שבו כיון דקי"ן תקוני תקניה בעל הבית וכו' יש לו רשות לבעה"ב לתרום תרומת מעשר האין אבא אלעזר בן גמלא היא דתניא אבא אלעזר בן גמלא אומר יונחשב לכם תרומתכם בשתי

לפני מומו מעשר לך צדי: **חושש.** הלוי הזה: **לפרומ מעשר.** הראיה לינטל הימנו. ואע"פ שחוקה על חבר שאינו נפטר מן העולם עד שיתקן כל פירות טבליס צביו הכא איכא למיחש דכיון שלא הוצי' צלואתו סכוס מדה שמא לא היה יודע כמה יש: **אין חוששין.** שמוחזקת ישראל זה שחיקנו קודם שמת ואע"פ שאין מוטל עליו: **לפרוס תרומת מעשר.** הלא אין המעשר שלו אלא של לוי והוא ליה תורס שלא מדעת צמתי

(א) לתקן פה. כמותם
כ"ג. (ב) וצ"ל רבא וכן
אחא צביון ערך חבר כ"ג.
(ג) תוספתא רפ"ג.
(ד) וימלא ו. וש"ג.
(ה) פירושין ל: וש"ג.
(ו) צמי פ"ג מהלכות
תרומות משמע דלא גרס
כה מעשר לאביד כו'.
(ז) ב"ב י"ג: ע"ש צביות
נח: ע"ש מנחות נ"ד.
(ח) וצ"ל פירושין (ט) וב"ב
קס. (י) פ"ג מהל' טרפה.

תורה אור השלם
והחשב לבם
תרומתכם כדון מן הדין
ובקלאה מן הקרב
במדבר יח כו

מוסף רש"י
שלא מן המוקף. מדכר
שאינו סמוך לו כלומר כלי
דליו מיניה וכו' ונרבוין
ל' מן שאינו סמוך לו. מן
(ב"ב דף כ"ג.) אין מקיפין
שתי צביות. ומנו (נ"ד)
(ט"א) מקפת וקורא לה שם.
לשון מקיפין ומגישין זה
לזה. ואסור לחבר להפריש
ממה שאין לפניו על מה
שלא. דשמה אהו שהא
סמוך עליו אינו צעין.
שלא צו ניקב. ומלא
שאין אומר כלום ואזיל
טבליס וחז"ל (ז.) ובחשב
לכם תרומתכם. כלום
צמתי (ב"ב דף י"ג.)